

UNITAT 6. A TAULA I AL LLIT, AL PRIMER CRIT

En l'apartat de **CONTACTE** coneixerem els gusts i els hàbits alimentaris del grup de la classe; potser els ha arribat el moment de descobrir que hi ha uns altres aliments no tan habituals ni tan ràpids com els del *fast-food*, però sí més saludables i, sobretot, més genuïns, els de la nostra dieta mediterrània.

En l'apartat **COMUNICACIÓ** llegirem la història de la Coca-Cola i ens acostarem al món de la publicitat amb la intenció d'elaborar una campanya publicitària sobre una dieta sana i equilibrada.

El gust, el tacte, l'olfacte, la vista i l'oïda són també ingredients fonamentals per a poder evocar les qualitats d'un aliment. A la nostra **LITERATURA** hi ha un munt d'exemples que ens conviden a descobrir el plaer dels sentits a través dels aliments. Ho farem repassant les lleis mètriques i interpretant els versos de Miquel Martí i Pol, Miquel DescLOT i de V. Andrés Estellés.

En **SOM IGUALS: SOM DIFERENTS**, els costums i les festes tradicionals són probablement un dels elements que més ajuden a confegir la identitat col·lectiva. Solen remetre a èpoques passades més o menys mítiques o mitificades (o mistificades) i s'actualitzen i es renoven cada vegada que es posen en pràctica: canvien i es transformen sovint sense que els que hi participen en tinguin consciència. Conèixer els costums i les festes tradicionals és el primer pas per a participar-hi i preservar-les.

Dins l'apartat **CONEGUEM LA LLENGUA**, les activitats de semàntica i lèxic tracten les frases fetes (relacionades amb el lèxic del menjar) i el vocabulari del menjar. En morfologia i sintaxi repassem l'orde de mots en l'oració simple, la concordança subjecte-verb i, pel que fa a la morfologia verbal, les formes del mode indicatiu: present, passat i futur. A la fi, quant a fonètica i ortografia, treballem l'accentuació diacrítica, l'apostrofació i les contraccions.

Amb el **TALLER DIGITAL** recitarem versos mitjançant la veu d'un avatar i contextualitzarem el seu significat amb imatges; finalment, compondrem utilitzant una plantilla els anuncis per a la nostra campanya publicitària entorn d'una dieta sana i equilibrada.

I. CONTACTE (pàgs. 126-127)

1. (pàg. 126)

Activitat oral que ens permetrà descobrir els hàbits i gusts d'alimentació del grup classe, així com repassar el lèxic d'aquest nucli temàtic. Seguiu les indicacions del llibre de l'aprenent.

2. (pàg. 127)

Activitat d'enriquiment lèxic que permet treballar la classificació dels aliments atenent criteris diversos, com ara:

- Establiments on es poden aconseguir.
- Preus del mercat.
- Menús més habituals (desdejuní, esmorzar, berenar i sopar)
- Valors nutritius (vitamines, hidrats de carboni...).
- Etc.

Començarem comentant breument el fullet de comanda i, tot seguit, el verbalitzarem amb preguntes del tipus:

- *Si volem fer una pizza vegetariana on podrem anar?*
- *Quins ingredients necessitem per a fer un pastís de maduixes i on hem d'anar a comprar els aliments?*
- *Quins aliments triaries per a fer la llista de la compra de ta casa? Quins per a fer un berenar a casa? Quins per a fer un sopar entre amics?*
- *Quins d'aquests aliments t'agraden més? Quins menys?*
- *Quins són els que podem comprar en aquesta època de l'any?*

Solucions:

Els aliments que no apareixen en el lloc corresponent són: bresquilla o préssec, ou de tonyina, ceba, petxina, cansalada, llet, lluç, vedella, lentilla, suc, espinac, fava, tonyina.

3. (pàg. 127)

Activitat que permet desenvolupar la sensibilitat del paladar amb gusts clàssics, naturals, exòtics...

Els alumnes podem classificar el llistat dels aliments que apareixen en el fullet de l'activitat 2 (pàg. 127) atenent els seus gustos.

Solucions possibles:

- mel: dolç
- llima: àcid
- anxoves: salat
- aigua: (no fa gust de res, però cal recordar que últimament hi ha aigua amb diferents sabors: taronja, llima...)
- vitet (bitxo, ditet, pebrera, coralet...): picant, coent

II. COMUNICACIÓ (pàgs. 128-130)

ELS ANUNCIS PUBLICITARIS

1. (pàg. 128)

Després de l'audició cal llegir el text. S'hi pot recórrer a estratègies diverses:

- a) Lectura silenciosa per part de l'alumne. Abans de fer la lectura podem anotar a la pissarra alguna de les preguntes de comprensió de l'activitat 2. (pàg. 129) i proposar que per parelles les responguen buscant la informació en el text.
- b) Lectura col·lectiva de viva veu per part de l'alumnat. Cada alumne llegirà un fragment del text. El professor vigilarà aspectes relacionats amb la dicció, l'entonació, el ritme...
- c) Lectura per part del professor i subratllat per part dels alumnes dels mots i de les estructures gramaticals més rellevants, així com de les idees principals i secundàries, com ara: *1886, Atlanta, John Pemberton, xarop de fulla de coca i nou de cola, la marca més universal, Frank Robinson, les dues*

“C...”, insinuant com el cos d’una dona, freda com la seua sang i jove com el seu esperit, secret de la fórmula, el secret més ben guardat del món, caramel, cafeïna, àcid fosfòric, canyella, nou moscada, vainilla, glicerina vegetal, suc de llima, olis cítrics, espígol i guaranà, però els més bàsics són el xarop de fulla de coca i la nou de cola.

2. (pàg. 129)

Solucions:

- a) En el segle XIX.
- b) Hi ha diversos ingredients, com ara: caramel, cafeïna, àcid fosfòric, canyella, nou moscada, vainilla, glicerina vegetal, suc de llima, olis cítrics, espígol i guaranà, però els més bàsics són el xarop de fulla de coca i la nou de cola.
- c) Sí, la Pepsi-Cola i d’altres que fan servir el nom *Cola*.
- d) La primera botella de Coca-Cola va ser l’envàs d’aigua de soda; amb un tap de cautxú unit per un fil d’aram. C. J. Root, un empresari d’Indiana, va dissenyar el prototip que finalment va triomfar per tot arreu. L’anomenada botella de contorn: insinuant com el cos d’una dona, freda com la seua sang i jove com el seu esperit.
- e) El secret de la fórmula de la Coca-Cola, allò que la fa inimitable, és el procés de depuració de l’aigua (que constitueix el 95% de la beguda), la resta és un 4% de sucre i ... què més? Ningú no ho sap. La fórmula d’aquest 1% que hi falta és el secret més ben guardat del món. Alguns químics han intentat desvelar-ne la composició. Uns diuen que es tracta d’una barreja de caramel, cafeïna, àcid fosfòric i la combinació de tres parts de coca amb una de cola. Uns altres afirmen que els components són canyella, nou moscada, vainilla, glicerina vegetal, suc de llima, olis cítrics, espígol i guaranà.
- f) Només dos executius de la Companyia en saben el contingut. Aquests dos hòmens tenen prohibit viatjar o anar-se’n de marxa junts, així s’evita que muiren els dos en un accident o que puguin anar-se’n de la llengua.
- g) Anirà bé deixar uns minuts perquè l’alumnat recorde alguns dels anuncis vigents entorn aquesta beguda refrescant.
- h) Són diversos els cantants que aprofiten la imatge d’aquesta beguda per a promocionar la seua gira.
- i) És una beguda molt estesa entre els paladars dels jòvens. De fet, tot els anuncis aprofiten els valors ideològics més estesos de la joventut com a reclam per a aconseguir èxit de vendes. Però també es ven com una beguda familiar, per a totes les ocasions i per a tot l’any.
- j) Resposta oberta que permetrà establir un debat a la classe entorn dels objectius de la publicitat; de fet, com diu el text, la Coca-Cola és la marca més universal; sabem que, fins i tot, en el racó més apartat de la terra podem trobar un anunci d’aquesta beguda tan estesa i amb la qual convivim d’ençà que som petits, ja que forma part de la nostra vida quotidiana. L’èxit d’aquest producte estaria relacionat amb el fenomen de la mundialització del menjar esmentat en la unitat 2, pàgs. 38-39.

3. (pàg. 130)

Activitat d’expressió oral concebuda també com a activitat preparatòria o d’expectativa de la lectura anterior. Són moltes les marques i els productes *made in USA* que formen part de la nostra vida quotidiana. Anirà bé proposar els alumnes de fer un mural amb les marques més esteses d’aquest tipus de productes. Suggerim també la possibilitat que miren si a casa nostra hi ha productes que, tenint els mateixos ingredients, no han pogut assolir l’èxit de vendes d’aquesta empresa productora mundial. Un debat entorn de l’ús de la nostra llengua en la publicitat serà també força interessant.

4. (pàg. 130)

Suggerim d'aprofitar les explicacions relacionades amb les propietats d'un producte (pàg.128) per a establir un diàleg entorn de les substàncies, la mida, la grandària, el color, el pes, l'aroma i el procés d'elaboració dels diversos aliments.

Entre les propietats que cal ressaltar d'aquestes endevinalles hi ha:

- a) ceba: color, com s'ha de manipular per cuinar-la, els efectes lacrimògens que comporta.
- b) l'all: té propietats que fan fugir els vampirs, color i el gust.
- c) el plàtan: color, l'origen (caldrà emfasitzar la metàfora que hi ha en aquesta endevinalla amb el gentilici d'origen canari i el color que solen tenir els ocells d'aquesta espècie).

A més a més, són moltes les endevinalles relacionades amb el nucli temàtic que treballem; ací n'hem seleccionat tres, però, arribat aquest moment, pot resultar interessant buscar a la classe una estona per a jugar-hi; n'hi ha un fum de relacionades amb la nostra tradició gastronòmica, i també pot anar bé de proposar a l'alumnat que en busque en algun recull bibliogràfic, com ara, *Una capseta blanca que s'obre i no es tanca* (Montserrat Correig et al., Barcelona, Ed. Graó, 1984).

5. (pàg. 130)

- sardines - llanda o llauna
- arròs - paquet
- vi- botella o ampolla
- galetes - paquet
- melmelada - pot
- paper de cuina - rotllo
- xocolata – rajola
- espàrrecs - manoll
- gelat - barra
- pernil - llesca
- sucre - paquet
- llet condensada - tub o pot
- cervesa - pitxer o llanda o llauna
- creïlles - bossa

6. (pàg. 130)

Activitat d'expressió oral. Cf. informació pàg. 128 sobre les qualitats d'un producte. Així mateix anirà bé aplicar la fitxa de valoració de l'expressió oral:

FITXA DE VALORACIÓ DE L'EXPRESSIÓ ORAL

1. Correcció lingüística

- Pronúncia: consonants, vocals, enllaços...
- Lèxic: castellanismes, imprecisions...
- Morfosintaxi: concordances...

2. Claredat en l'expressió

- Volum adequat
- Ritme pausat
- Repeticions
- Rectificacions

3. Força expressiva

- Manteniment de l'atenció
- Entonació
- Gesticulació
- Ús de material: pissarra, il·lustracions...

4. Contingut de l'exposició

- Exposició ben estructurada: introducció, desenvolupament i conclusió
- Idees clares sobre tendències actuals
- Contrast amb altres generacions
- Definició precisa dels termes pertinents

RECERCA I EXPRESSIÓ**7. (pàg. 130)**

Activitat de cloenda que permet posar en pràctica els conceptes treballats en aquests apartat. Suggerim la possibilitat de treballar en petits grups; es tracta d'una activitat molt engrescadora per mitjà de la qual l'alumnat pot conèixer les característiques de productes relacionats amb una dieta saludable: iogurt, taronges, oli i llet. Suggerim la possibilitat de coordinar-nos, sempre que siga possible, amb el departament de naturals; com veieu es tracta d'una activitat interdisciplinària.

III. LITERATURA (pàgs. 131-134)**LA POESIA****1. (pàg. 131)**

Lectura dels poemes seguint les indicacions del llibre de l'aprenent.

Anirà bé acompanyar aquest recitat de gestos relacionats amb l'acció de beure una tassa de xocolata, com ara: tastar, llepar, cremar-se, afegir, remenar, abocar. Hi ha ritmes molt variats per a poder recitar de viva veu aquest poema. Proposarem els alumnes que els investiguen i que l'apreguen de memòria per recitar-lo a classe. Podem demanar als alumnes que expliquen com s'elabora una bona tassa de xocolata.

2. (pàg. 132)

Solucions:

- El poema de Miquel Martí i Pol descriu les qualitats nutritives del xocolata.
- El xocolata es pot prendre, de matí, en el desdijuni i, de vesprada, per berenar. Tothom el beu calent i amb galetes, melindros, etc.
- Els versos parells tenen rima consonant i els versos senars no rimen.
- L'estrofa que es repeteix dues vegades es diu tornada.

3. (pàg. 132)

Segui les instruccions del llibre de l'aprenent.

PA AMB XOCOLATA

Un bon tros de xocolata

i un bocí de pa

són la solució més bona

per berenar.

El pa sempre allarga massa,
la xocolata fa curt,
i així el compte de la vella
mai no surt.
Però si no surt el compte
tant se val, que res no hi ha
com el pa i la xocolata
per berenar.

Miquel Martí i Pol

4. (pàg. 133)

Solucions:

Són versos d'art menor amb rima assonant. Hi ha versos que tenen quatre síl·labes i d'altres que en tenen vuit. La rima és assonant ja que la repetició de sons es limita a una vocal en paraules com: [pa- berená]. A més a més, cal insistir que la sonoritat i el ritme d'aquest poema consisteix en l'ús d'antònims, com ara, *allargar*, *acurtar*, i la repetició de mots com *compte*.

5. (pàg. 133)

Solucions:

El forner de Vallfogona
té una filla com de lli
que fa olor de coca tèbia
i de mica de comí.
Si l'atrapo a la pastera
i la beso d'amagat
m'empolsin de farina
i d'olor de pa torrat.
Quan després me'n vaig a la plaça
o rumbejo per Ripoll
tothom sap que he fet passada
per la fleca d'en Grifoll.

Miquel Desclot, *Cançons de la lluna al barret*, 1978.

Podem realitzar la lectura del poema demanant els alumnes que completen els versos del recitat que fa el professor. Com a activitat de creació literària els podem proposar de fer un poema paral·lel respectant l'estructura sintàctica de cada vers.

6. (pàg. 133)

Solucions:

Vallfogona: gramola, carmanyola, fillola, pallola, guardiola, bestiola, bressola.
Torrat: abat, antiquat, pentinat, alumnat.
Comí: així, ballarí, ací, butlletí, coixí.
Grifoll: bemoll, aiguamoll, bescoll, coll.
Plaça: llepassa, barcassa, bassa, carabassa.
Farina: petxina, teranyina, alzina, botzina, fadrina.

7. (pàg. 133)

Solucions:

gra-mo-la, car-ma-nyo-la, fi-llo-la, pa-llo-la, guar-di-o-la, bes-ti-o-la, bres-so-la, a-bat, an-ti-quat, pen-ti-nat, cui-ras-sa, a-lum-nat, ai-xí, ba-lla-rí, a-cí, but-lle-tí, coi-xí, be-moll, ai-gua-moll, bes-coll, coll, lle-pas-sa, bar-cas-sa, bas-sa, ca-ra-bas-sa, pet-xi-na, te-ra-nyi-na, al-zi-na, bot-zi-na, fadri-na.

Totes les paraules coincideixen en la repetició dels mateixos sons vocàlics; p. ex.: a-bat, an-ti-quat; ai-xí, a-cí; ai-xí, coi-xí.

Si ens fixem ben bé observarem que la major part de les paraules s'assemblen perquè tenen sons vocàlics i consonàntics semblants. P. ex.:

- gra-mo-la, car-ma-nyo-la, fi-llo-la, pa-llo-la, guar-di-o-la, bes-ti-o-la, bres-so-la
- pen-ti-nat, a-lum-nat
- be-moll, ai-gua-moll
- lle-pas-sa, bar-cas-sa, bas-sa, ca-ra-bas-sa
- pet-xi-na, te-ra-nyi-na, al-zi-na, bot-zi-na, fa-dri-na

8. (pàg. 134)

Per afavorir la memorització del poema suggerim les activitats següent:

- a) El professor llig cada vers i els alumnes el repeteixen.
- b) El professor llig els versos i els alumnes repeteixen l'última paraula tres voltes com si fossen el ressò.
- c) El professor llig els versos i els alumnes els repeteixen col·lectivament.
- d) Fem el recitat de cada vers tot acompanyant-lo de gesticulació corporal; així per exemple:
  - En dir "Res no m'agrada tant" negarem amb el dit índex i ens assenyalarem el cor amb el palmell de la mà.
  - En dir "com enramar-me d'oli cru" farem el gest d'amanir amb el setrill una ensalada.
  - En recitar el v. 4 de la primera estrofa sol·licitarem a l'alumnat que busque gestos que representen mímicament la descripció del pimentó.
  - Etc.

9. (pàg. 134)

Solucions:

- a) *Pimentó torrat*.
- b) En la segona: *carn mollar, crosta socarrada*.
- c) *tallat en tires* (v. 4); *en tongades* (v. 9); *en un pessic del dit gros i el dit índex* (vv. 14-15).
- d) En l'última estrofa la paraula *eucarísticament* (v. 17); *m'extasie* (v. 19); *cloc els ulls i me'l fot* (v. 20).

RECERCA I EXPRESSIÓ**10. (pàg. 134)**

Resposta oberta. Redacció d'un poema seguint les indicacions del llibre de l'aprenent. Proposem la possibilitat de fer un recull de poemes gastronòmics i memoritzar-los de viva veu.

IV. SOM IGUALS: SOM DIFERENTS (pàg. 135)

TRADICIONS (1): DEL PASSAT CAP AL FUTUR

1. (pàg. 135)

Seguiu les instruccions de llibre de l'aprenent.

2. (pàg. 135)

Una activitat molt aprofitable per a fer expressió oral i escrita. Pot acabar amb una exposició en què cada grup explique un fragment de la festa o del costum de la localitat.

3. (pàg. 135)

De bell nou és molt important conèixer i integrar els costums dels alumnes d'altres procedències.

V. CONEGUEM LA LLENGUA (pàgs. 136-146)

LÈXIC I SEMÀNTICA

LES FRASES FETES

EL MENJAR

1. (pàg. 136)

- A la taula i al llit, al primer crit* significa que no cal que ens fem pregar o esperar quan ens criden a menjar o a dormir.
- Tens fam!... Pega un bram*: el bram és el soroll que fan alguns animals. Ací significa badallar de fam. La frase feta indica a qui se li diu que es resigni a tenir fam perquè encara no és el moment de menjar.
- Val més la salsa que el pollastre*: vol dir que és millor, més car, l'acompanyament o la part supletòria que no la part principal d'alguna cosa.
- Qui canta menjant i xiula en el llit, no té l'enteniment complit*: vol dir que qui té aquests comportaments extravagants no està bé del cap.
- Més val ser cap de sardina que cua de tonyina*: és millor manar, encara que siga sobre poca gent, que ser manat, encara que siga en un grup important.
- L'aigua fa la vista clara*: és un elogi de l'aigua, de les seues propietats.
- Aire ponent, aigua fresca i vi calent: indica que quan bufa l'aire ponent (que sol portar calor) notem l'aigua més freda del que és habitual, i el vi, per contrast, més calent.
- L'arròs fa el ventre gros: indica que és un menjar que ompli la panxa, però del qual no és bo abusar.

2. (pàg. 136)

- El **pa** calent mata la gent.
- No ser ni carn ni **peix**.
- No es fa bona olla amb **aigua** sola.
- Posar tota la **carn** a la graella.
- El **vi** pel color, el pa per l'olor i tot pel sabor.

3. (pàg. 137)

1) oli; 2) sal; 3) pollastre; 4) conill; 5) bajoqueta o bajoca; 6) tomaca o tomata; 7) aigua; 8) tavella; 9) gar-rofó; 10) safrà; 11) arròs.

MORFOLOGIA I SINTAXI**L'ORDE DELS MOTS EN L'ORACIÓ SIMPLE. LA CONCORDANÇA SUBJECTE-VERB****4. (pàg. 138)**

- a) SN: La pilota de tennis; SV: **va caure** redolant des de damunt de la teulada.
- b) SN: Tots dos amics; SV: **s'havien conegut** sis anys abans.
- c) SN: La seua mirada trista; SV: **es perdia** en l'infinit.
- d) SN: Jo (elidit); SV: **T'estime** moltíssim.
- e) SV: El **tornen** boig; SN: els cotxes.
- f) SN: Una veu tremolosa; SV: **va ressonar** al fons de la sala.
- g) SV: Per causa del colp **va perdre** el coneixement, SN: el futbolista.
- h) SN: La seua imaginació fèrtil; SV: **era** un tresor de coneixement.
- i) SN: Ells (elidit); SV: **Havien començat** el viatge massa prompte.

5. (pàg. 138)

La frase és incorrecta perquè el sintagma nominal (L'avi) està en singular, i no concorda en nombre amb el sintagma verbal (sempre han comprat regals a les seues nétes), que està en plural.

LES CONJUGACIONS**6. (pàg. 139)**

Vaig nàixer a la part de darrere d'una tómbola. Segons em van contar més tard, el fet de vindre al món en un lloc tan insòlit fou causat per la feblesa que sentia ma mare per aquests ossets de colors cridaners que sempre pengen dels braços de la gent que volta per les fires. Aquesta estranya fal·lera li vingué, de sobte, al mes d'estar compradora. Aleshores la meua família tenia la rulot estacionada a Alcoi, en un descampat on anys arrere estava l'estació del tren Xitxarra.

Per facilitar l'activitat, hem subratllat també els infinitius *vindre*, que apareix en la segona frase ("el fet de vindre"), i *estar*, que apareix en l'última frase ("al mes d'estar compradora"). En els dos casos aquests infinitius no tenen una funció verbal en el sentit que no són nuclis d'un SV. En el primer cas, "el fet de vindre al món en un lloc tan insòlit" és un SN amb funció de subjecte (podem mostrar als alumnes com tot el sintagma commuta per un altre SN com ara "aquest fet"). En el segon cas, el sintagma preposicional "al més d'estar compradora" fa una funció adverbial, de complement circumstancial de temps. També podem mostrar als alumnes com tot el sintagma pot commutar per locucions adverbials com ara "més tard".

7. (pàg. 139)

1a conjugació: *agranar, cridar, cuinar, escurar, plorar*; 2a conjugació: *prendre, perdre, beure*; 3a conjugació: *aplaudir, avorrir, corregir, fugir, mentir, sentir, vestir*

LES FORMES DEL MODE INDICATIU: PRESENT, PASSAT I FUTUR

EL PRESENT D'INDICATIU

8. (pàg. 140)

Activitat d'estudi.

9. (pàg. 140)

Plorar: plore/ploro, plores, plora, plorem, ploreu, ploren.

Fugir: fuig / fujo, fuges, fuig, fugim, fugiu, fugen.

Perdre: perd/perdo, perds, perd, perdem, perdeu, perden.

Seguir: Seguesc/seguisc/ segueixo, segueixes / seguixes, seguesc / seguisc, seguim, seguïu, segueixen / sequixen.

Permetre: permet / permeto, permets, permet, permetem, permeteu, permeten.

Esprèmer: esprem / espremo, esprems, esprem, espremem, espremeu, espremen.

Aplaudir: aplaudesc / aplaudisc / aplaudeixo, aplaudeixes / aplaudixes, aplaudeix / aplaudix, aplaudim, aplaudiu, aplaudeixen / aplaudixen.

Bullir: bull / bullo, bulls, bull, bullim, bulliu, bullen.

10. (pàg. 141)

(a,2,4,10), (b,1,7), (c,2,11), (d,3,8), (e,6,9), (f,5,12).

11. (pàg. 141)

a) Pura: cus, rust, fuges, engul,

b) Incoativa: ofereixes, dirigim, aclareixen, protegiu, imprimim, discutiu, seguisc, reparteixen.

12. (pàg. 141)

a) Xavi, *veig* que has fet el dinar. Moltes gràcies.

b) Maria i tu *sou* els millors amics que tenim nosaltres.

c) A les nits sempre *trac* jo el gos a pixar.

d) Jo sempre *faig* el llit quan m'alce. Tu, quan el *fas*?

e) M'ha posat massa faena. Jo no *puc* fer-la tota aquest matí.

f) – Andreu, què et passa? – *Tinc* la sensació que se m'oblida alguna cosa. Estic pensant i crec que m'he deixat la porta oberta.

g) – Pere, d'on *véns*? – *Vinc* del cinema i me'n *vaig* a ma casa.

EL PASSAT

LES FORMES DE L'IMPERFET

13. (pàg. 142)

Ús de les formes verbals d'imperfet d'indicatiu.

a) Josep (COMPRAR) *comprava* el pa a les nou del matí perquè li (AGRADAR) *agradava* matinar.

b) Els llauradors (COLLIR) *collien* les taronges verdes.

c) Les meues amigues (GITAR-SE) *es gitaven* sempre enjorn perquè l'endemà (ALÇAR-SE) *s'alçaven* ben de matí.

d) Mentre nosaltres (LLEGIR) *llegíem*, la iaia (COSIR) *cosia*.

LES FORMES DE PASSAT SIMPLE

14. (pàg. 142)

Ús de les formes del passat simple.

- Ahir Miquel (ENCETAR) *encetà* el formatge que li (COMPRAR) *comprà* sa tia.
- Jo (PERDRE) *perdí* un bitllet de 5 € que mon pare em (DONAR) *donà*.
- Els periodistes (DEBATRE) *debateren* sobre el futur de l'atletisme.
- Vosaltres (REPARTIR) *repartíreu* caramels entre tots els companys.

LES FORMES DEL PASSAT PERIFRÀSTIC

15. (pàg. 143)

Relació entre les formes del passat simple i les del passat perifràstic. Convé insistir que ambdues formes tenen el mateix valor temporal i que es poden emprar totes dues en les mateixes situacions.

- jo parlí = vaig parlar
- tu parlares = vas parlar
- ell/ella parlà = va parlar
- nosaltres parlàrem = vam parlar
- vosaltres parlàreu = van parlar
- ells/elles parlaren = van parlar

El passat perifràstic es forma sempre amb l'auxiliar *vaig, vas, va, vam (o vàrem), vau (o vàreu), van (o varen)* i amb l'infinitiu (*parlar, témer, batre, dormir, servir, etc.*) del verb corresponent.

16. (pàg. 143)

Consulteu una flexió verbal.

17. (pàg. 143)

Ús de les formes verbals del passat.

- Ahir jo (DESEMBOLICAR) *vaig desembolicar (o desemboliquí)* el regal que tu em (ENVIAR) *vas enviar (o m'enviares)* per al meu aniversari.
- Vosaltres (PERDRE) *vau perdre (o perdéreu)* l'any passat l'últim partit i, per tant, nosaltres el (GUANYAR) *vam guanyar (o guanyàrem)*.
- Fa uns dies tu (DISCUTIR) *discutires (o vas discutir o discuties)* amb tota la classe.
- Ell no tenia son perquè (FER) *feia (o va fer)* dues hores de migdiada.

EL FUTUR

18. (pàg. 143)

Ús de les formes verbals del futur.

- Demà vosaltres (AGAFAR) *agafareu* l'autobús a les set del matí i (APLEGAR) *aplegareu* a l'institut a les huit menys quart.
- Hi ha dos boxejadors que (COMBATRE) *combatran* la setmana que ve pel títol mundial.
- M'han confirmat que la ràdio (EMETRE) *emetrà* el pròxim partit de futbol.
- En acabar el curs tots vosaltres (LLEGIR) *haureu* llegit tres novel·les.
- Jo et (DEIXAR) *deixaré* la bicicleta fins al cap de setmana.

19. (pàg. 143)

Consulteu una flexió verbal.

FONÈTICA I ORTOGRAFIA

L'ACCENT DIACRÍTIC

20. (pàg. 144)

Resposta oberta.

21. (pàg. 144)

a) néts; b) són; sol, si; c) Mon, món; d) Si, és, es; e) us, ús; f) Ma, mà.

L'APOSTROFACIÓ

22. (pàg. 146)

l'amic, l'hivern, l'oportunitat, la idea, l'estiu, la universitat, la imaginació, l'AVE, l'illa, l'univers, l'estora, la efe o la efa, la asimetria, la història, l'ungla, la humanitat, l'animació, l'obrer, l'excursió, la histèria, l'skate-board.

23. (pàg. 146)

- a) de iogurt, de caducitat, de hui;
- b) d'humitat;
- c) d'idees;
- d) d'informàtica, d'educació;
- e) d'skay;
- f) d'11:00.

LA CONTRACCIÓ

24. (pàg. 146)

- a) el pot, de tintura, de iode, de l'armari, pel sòl.
- b) d'handbol, de l'excursió, a l'illa, d'Eivissa.
- c) d'amics, de Mallorca, n'Úrsula, en Mateu, n'Ignasi, na Irene, na Isaura, na Margalida (o també: l'Úrsula, el Mateu, l'Ignasi, la Irene, la Isaura, la Margalida).
- d) de Hawaii, d'estiu, de la seua vida.
- e) El món, de la informàtica, de l'anglès.
- f) El dòberman, l'spaniel, de gossos.
- g) L'hora, de l'esplai, a l'institut, d'11:00, de deu, la una.

VI TALLER DIGITAL (pàg. 147)

A la part general d'aquesta guia didàctica expliquem amb detall les característiques de les activitats plantejades al llibre i, per tant, en aquesta unitat. Des d'ací, de manera esquemàtica indiquem les qüestions més importants que cal tenir en compte a cada activitat:

Activitat 1: Avatar poeta

- És una activitat molt senzilla i ràpida de fer. Consisteix a fer servir una aplicació web a Internet on l'alumnat sols ha d'escriure o d'enregistrar una poesia que vol que reproduïska "un avatar". Aquest recitarà de forma automàtica, amb veu "de robot" el que ha escrit o gravat l'alumne.
- Mostrem exemples de galeries ja fetes.
- Producte resultant: una adreça web on apareix l'avatar amb la reproducció del missatge.

Activitat 2: Poesies visuals

- És una activitat molt senzilla i ràpida de fer. Consisteix a fer servir una aplicació web a Internet on l'alumnat només ha d'escriure el text que vol posar, en aquest cas, una poesia breu o fragment d'algun autor. Es tracta que l'alumnat pugui aprofitar el que s'ha treballat al bloc de LITERATURA.
- Producte resultant: una imatge amb la poesia introduïda per l'alumnat.

Activitat 3: Anunci publicitari

- Aquesta activitat és molt semblant a l'anterior respecte al procés. Consisteix a fer servir una aplicació web a Internet on l'alumnat només ha d'escriure el text que vol posar, en aquest cas, una imatge i un text per tal de crear un anunci publicitari. L'aplicació web ja dona la plantilla.
- Mostrem exemples de galeries ja fetes.
- Producte resultant: una imatge amb l'anunci creat per l'alumnat.

VII. RESUM (pàg. 148)

Llegir els resums dels diferents apartats.

Escriure en un quadern a part les definicions que hi apareguen.

Fer un esquema de tots els conceptes i continguts treballats i dur-lo al portafoli.

Buscar imatges al·lusives relacionades amb el significat dels mots pertinents.

Aprofitar les activitats del taller digital per a fer la portada de la unitat del seu quadern d'activitats.

VIII. COMPROVACIÓ (pàg. 149)

1. Companatge: *formatge, pernil, xoriço*; carn: *bistecs, botifarres, conill, llom*; verdura: *carxofes, faves, espinac, safanòries*; fruita: *maduixa, meló de tot l'any, bresquilles, pomes*; peix: *aladroc, molls, lluç, tonyina*.

2. Solucions: *llanda o llauna, pot, botella o ampolla, rajola, sanglot o singlot*.

3. Cf. la informació de la pàg. 128 de l'apartat COMUNICACIÓ. En els **anuncis publicitaris** les descripcions s'utilitzen per a descriure les qualitats d'un producte, és a dir, ressalten els aspectes positius per fer-lo més atractiu i poder-lo vendre; en definitiva, per convèncer-nos que l'hem de comprar sens falta.

4. En la nostra llengua el **còmput sil·làbic** d'un vers es fa comptant les síl·labes des de la primera fins a l'última síl·laba tònica del vers.

La **cesura** és la pausa tonal que divideix el vers d'art major en dues parts o hemistiquis.

5. Cf. Informació de la pàg. 135 a l'apartat de SOM IGUALS: SOM DIFERENTS. En aquest text escrit de 100 paraules, si fa no fa, han d'aparèixer idees com ara: les **tradicions** són transmeses de generació en generació. Inclouen creences, costums, la manera de vestir, menjar, etc., la literatura popular, els refranys, les fetes... Serveixen perquè les persones se senten membres d'una societat.

6. Resposta model: p. ex.: L'arròs fa el ventre gros. Qui canta menjant i xiula en el llit, no té l'enteniment complit.

7.

1a conjugació: *olorar, adornar, incrementar, provar, nèixer*

2a conjugació: *comprendre, admetre, créixer, encendre*

3a conjugació pura: *morir, fugir, sentir, dormir*

3a conjugació incoativa: *patir, seguir, repartir, aplaudir*

8.

- a) aplaudeix / aplaudix;
- b) porteu;
- c) es queixa, perda;
- d) t'avorreixes / t'avorrires;
- e) menteixen / mentixen.

9. Resposta oberta.

10.

- a) l'oncle;
- b) de l'hospital, la higiene;
- c) La policia, l'automobilista, l'stop, a l'eixida, de l'aeroport, d'Alacant;
- d) de matí, d'anar, a cal;
- e) del port, d'Alacant, a l'illa, d'Eivissa;
- f) per l'activitat, de la unitat.